

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Cap. 7. De absolute ab excommunicatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

De absolute ab excommunicatione?

Si contra præceptum iudicis, cum excommunicato à Iure, vel ab alio Iudice, & denunciato, prohibentis hoc sub pena excommunicationis: tunc enim, si uerferis cum illo, incurres excommunicationem maiorem.

41 In alijs casibus, quia sunt minoris momenti, est peccatum veniale. Maius tamen peccatum est, si excommunicatus uerferetur cum alijs, quam si alij cum ipso: nam ipsi hoc prohibitum est ob proprium delictum; alijs autem prohibitum est uerfari cum ipso, ad delictum ipsius puniendum.

42 Dico Secundò: Ob metum mortis licitum est uerfari cum excommunicato, etiam in diuinis, modò id non cogaris facere in contemptum Ecclesiæ. Vide Couarru. §. 3. nu. 9. Probatur: Quia hoc commune est omnibus legibus humanis, ut nisi aliunde grauitas rei ex se aliud postulet, non obligent cum periculo mortis: non enim conueniens est, ut cù tanto rigore humana præcepta obligent. Neq; obstat cap. *Sacris*, de his que vi metusue causa fiunt, &c. Vbi expressè dicit Innocentius III. eum incurrere excommunicationem, *Qui metu impulsus communicat excommunicato*; quia loquitur de eo, qui compellitur leui metu.

Compulsus sacrificare, non sibi irregularis. Quòd si quis graui metu compellatur in contemptum Ecclesiæ, peccat quidem mortiferè si obtemperet (quia facit contra legem diuinam naturalem,) non tamen incurrit excommunicationem. Sic si excommunicatus compellatur sacrificare, non fiet irregularis. Ratio est; quia leges Ecclesiæ cessant in hoc periculo.

DVBIUM VII.

Qualem excommunicationem incurrit participans?

43 Respondeo: Plerumque incurrit minorem tantum. In quibusdam tamen casibus incurrit maiorem: Primò: Si participet cum excommunicato denunciato in crimine, ob quòd fuit excommunicatus: ut si sis excommunicatus ob adulterium vel fornicationem, persona quæ tecum postea committet adulterium vel fornicationem, erit excommunicata: vel si tibi auxiliu, consiliu, aut fauorem præster ad illud peccatu: ut habetur Cap. *Nuper*, & Cap. *Si Concubina*, de Sententia excommunicationis.

Notandum autem; non extendi hoc ad eum, qui participat cum notorio percussore Clerici, si hic non sit denunciatus: quia Canones prædicti requirunt denuntiationem.

Secundò: Quando Clericus admittit ad diuina officia eum, qui est excommunicatus & denunciatus à Pontifice: Cap. *Significasti*, de sententia excommunicationis.

Tertiò: Quando fertur excommunicatio in participantes cum eo, qui excommunicatus est à Iure, vel à Iudice alterius tribunalis: tunc enim qui participat cum illo, statim sunt excommunicati.

Dixi à Iudice alterius Tribunalis, quia si quis ferat excommunicationem in participantes cum eo, qui excommunicatus est à se vel à suo decessore, requiritur ut trina monitio præcedat, & ut nominatim exprimantur illi participantes, ut supra num. 29. dictum est. Vide Nauarrum c. 29. num. 4.

44 Orandum est: Triplicem esse absolutio- nem. Primò: quædam datur simpliciter. Secundò: quædam datur ad cautelam, nempe quando dubium est, utrùm quis sit excommunicatus. Quicumque potest absolute simpliciter, potest etiam ad cautelam; quia non requiritur maior potestas. Tertiò: quædam datur ad reuidentiam: ut cum quis absoluitur cum onere, ut nisi intra tot dies satisfecerit, reuincat.

45 Quòd si excommunicatio lata sit sub conditione, vel cum limitatione donec satisfeceris, secuta satisfactione per se tollitur, nec opus est alia absolute. Ratio est: quia implicitè simul fertur absolutio cum excommunicatione, quo modo eam ferri posse docet Couarruius §. 11. n. 5. 6. 7. quidquid alij senserint.

DVBIUM I.

Quis possit absolute ab excommunicatione minore?

46 Respondeo & Dico Primò: Probabile est à minori excommunicatione posse absolute illu, qui potest absolute à peccato, quo hæc excommunicatio contracta est. Tenet D. Thomas in *Additionibus* quæst. 23. art. 3. & Nauarrus num. 39. multiq; recentiores. Vnde, si peccatum, quo incurfa est, sit veniale, quilibet Sacerdos poterit absolute.

Dico Secundò: Probabilius tamen est neminem posse ab ea absolute, nisi qui habet iurisdictionem in peccata mortifera. Est communior sententia Doctorum. Ratio est: Quia excommunicatio minor est censura Ecclesiastica excludens à participatione Sacramentorum: ergo nemo potest eam tollere, nisi qui potest impedimenta Sacramentorum submouere: atqui hic est Sacerdos habens iurisdictionem ad absoluendum à mortiferis. Vide Couarruiam §. 12. n. 5. & 6.

Dices: quilibet Sacerdos potest absolute à veniali: atqui propter veniale hæc excommunicatio potest incurri: ergo. Patet consequentia: quia, qui potest tollere fundamentum, potest etiam tollere id quod ei innititur.

Respondeo: Hoc non semper esse verum; ut patet in alijs peccatis mortiferis, à quibus potest quilibet confessarius expositus absolute, quamdiu eis non est annexa censura: quando uerò hæc annexa est, non potest; vel etsi possit ab ipsis peccatis, non tamen à censura annexa, ut à suspensione, interdicto, irregularitate.

DVBIUM II.

Quis possit à maiore absolute?

47 Respondeo: & Dico Primò: A maiore excommunicatione lata ab homine in particulari contra alium, non potest absolute, nisi is, qui eam tulit, vel eius superior, aut successor, aut delegatus. Ratio est: quia alioqui disciplina ecclesiastica turbaretur: consentaneum est enim, ut is soluat, qui ligauit.

Aduerte

In foro
conscientie

Aduerte tamen; hoc intelligendum esse in foro externo: nam in foro conscientie interdum ob iustam causam absolui potest is, qui à iudice est nominatim excommunicatus: vt, si infest iubilgum, & ille non possit adire iudicem; vel iudex nolit illum absoluerè, cum tamen paratus sit prestare id quod potest. Vide Angelum *Absolutio* 3. n. 9. In quibusdā casibus is qui excommunicauit, non potest absoluerè, quos vide apud Nauar. c. 27. n. 40.

47
Si à iure
vel genera-
liter lata ab
homin.

Dico Secundò: Ab excommunicatione, quæ à iure, vel ab homine generaliter lata est, si speciatim non referuetur, potest absoluerè quiuis Sacerdos, qui potest à peccatis mortiferis. Ratio est; quia hoc ipso, quo non referuatur Pape, vel Episcopo, censetur eis dare commissionem omnibus Sacerdotibus peccatorum confessiones audientibus, siue sint Parochi, siue delegati Parochorum, siue Religiosi. Vide Couar. §. 12. nu. 4.

DVBIVM III.

Quando inferior possit absoluerè ab excommunicatione referuata Superiori?

48
Potest in
articulo
mortis.
quiuis sa-
cerdos.

Respondeo & Dico Primò: In articulo mortis quilibet Sacerdos potest absoluerè ab omni excommunicatione, adhibita tamen debita cautione. Patet ex Concilio Trident. sess. 14. c. 7. Dixi, *Adhibita cautione*: quia infirmus debet promittere, quòd, si conualecat, se presentabit illi, cui erat referuata, eiusque mandatis parebit; alioquin reincidet.

Idem po-
test cleri-
cus non sa-
cerdos.

Petes: Si in articulo mortis adsit tantummodò Clericus non Sacerdos, vtrum possit moribundū ab excommunicatione absoluerè?

Non tamen
laicus.

Respondeo: Valde probabile est, Possè: quidquid dicat Sotus & Nauarrus. Ita tenet Glossa in Cap. *A nobis*, de Sententia excommunicationis. Panormitanus, & Felinus ibidem. Angelus Verbo *Absolutio* 3. §. 17. Siluester, *Absolutio*, 1. nu. 8. qui dicunt etiam Laicum possè. Quod tamen non videtur verum; quia non est capax iurisdictionis spiritalis.

Potest cle-
ricus pri-
mæ Ton-
suræ.

De Clerico tamen, etiam primæ Tonsturæ, est valde probabile. Probatur Primò: Quia in articulo mortis Ecclesia concedit potestatem absoluerendi à peccatis omni ei, qui est capax huius potestatis, id est, omni Sacerdoti: ergo similiter censetur concedere potestatem absoluerendi ab excommunicatione omni ei, qui est capax huius potestatis: atqui omnis Clericus Primæ Tonsturæ est capax huius potestatis. Secundò: Hæreticus Sacerdos in eo casu potest absoluerè à peccatis: ergo multo magis quiuis Clericus Catholicus poterit à celsuris; presertim cum hoc illi moribundo multum proficit, tum vt non desperet, tum vt pro eo possit fieri publica oratio, & concedi sacra sepultura.

49

Dico Secundò: Ex priuilegio perpetuo, vel temporaria delegatione, potest inferior absoluerè ab excommunicatione referuata. Vbi

Episcopo-
rum priu-
ilegia circa
censuras
Pape re-
feruatas.

Notandum est: Episcopis amplissima esse concessam potestatem à Concilio Tridentino sess. 14. cap. 6. de Reformatione circa excommunicationes & censuras alias Pontifici referuatas. Primò: Vt Episcopus per se, vel per Vicarium possit absoluerè ab omni excommunicatione referuata Pape, quæ proueniat ex delicto occulto. (Dicitur autem delictum occultum, quod non est notorium, etiam si quinque testibus probari possit; vt rectè Sil-

uester Verbo *Notorium*, quest. 4. qui id probat ex iure. Præterea, Si deductum est ad forum externū, sed quia probatum non est, reus est absolutus; hoc euentu censetur occultū. Ita DD. multi Salmanticensis, vt refert Vivaldus de excommunicatione nu. 41. itaque Episcopus poterit absoluerè.) Ab hæresi tamen non possit Episcopus absoluerè, nisi per seipsum. Probabile tamen est, quòd Episcopus per speciale mandatum possit eam absolutionē alteri committere: quod enim per speciale mandatum quis facit, censetur facere per seipsum.

An huius
priuilegio
deroget
Bulla Cœ-
nz.

Vtrum autem huic priuilegio derogatū sit per Bullam Cœnz, dubium est. Valde probabile est non esse derogatum: quia Concilio Oecumenico recenti nō censetur fieri derogatio per clausulam generalem; sed debet fieri expressa eius mentio. Ita plerique Theologi in Hispaniā. Nuper tamen Congregatio Cardinaliū respondit in hæc verba: *Episcopus aut Inquisitor absoluerè non potest hominem hæreticum in foro conscientia, licet hæc facultas à Concilio sit ipsi tradita.*

Responsū
Cardinaliū

Secundò: Concedit Concilium, vt Episcopus possit dispensare in omni suspensione & irregularitate ex delicto occulto proueniente, excepta eā, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum.

Duo hęc
notanda.

Circā quæ duo priuilegia, duo sunt notanda: Alterū est, Episcopum non posse absoluerè à censurā Pape referuatā, quæ proueniat ex delicto notorio, etiam si illa censura non sit denunciata. Ratio est: quia hoc à Concilio non conceditur. Tale enim delictum non est casus occultus. Alterū est: Si crimen erat occultum, tamen iam sit deductum ad forum contentiosum, id est, ad Tribunal iudicis secularis vel ecclesiastici, non posse Episcopum ab eo absoluerè. Tunc autem dicitur *deductum ad forum contentiosum*, quādo iuridicè delatum est ad iudicem, & delatio est insinuata parti.

Si superior
adiri ne-
queat ab
inferior.

Dico Tertio: Inferior potest absoluerè à censura superiori referuata, quando penitens habet legitimum impedimentum adeundi Superiorem: v.g. ob morbum, senium, sexum, pericula; tunc enim potest absolui ab Episcopo, sic tamen vt cessante impedimento promittat sese stitutum Pape vel Superiori, alioquin relapsurus in eandem censuram. Similiter, si Episcopo referuatur, potest absolui à Parocho. Vide Nauarrum c. 27. n. 89.

Abolutio
vi extorta,
non valet.

Petes: Vtrum absolutio extorta valeat? Respondeo: Si metu, vel vi extorta sit, iure positio est irrita: & sic extorquens incurrit notuam excommunicationem. Nauarrus nu. 125.

DVBIVM IV.

Quanam est forma absoluerendi ab excommunicatione.

54

Respondeo: Forma ordinaria in foro conscientie est: Ego te absoluo à vinculo excommunicationis, quam incurristi ob talem n. causam: & restituo te sacramentis Ecclesie, & communioni fidelium: in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Sub qua
condicione
possit dari
hæc abolu-
tio.

Notandū tamen, Etsi absolutio possit dari sub condicione præteritā, aut præsentī, tamen sub condicione futurā nō rectè datur, quia absolutio non est pendens. Si tamen sit detur, valet; vt rectè Couarruias §. 11. nu. 6. & talis absolutio fortietur effectum impletā condicione.

55

Petes: Quænam requiratur, vt quis possit absolui. Respondeo:

Duo ad ab-
solutionem
requiritur

Respondeo: Requiritur Primò, Vt iuret se mādatis Ecclesie obtemperaturum. Ita Couarruias §. 11. n. 11. Item Nauarrus cap. 24. n. 11. Quod intellige in magnis criminibus iuxta Caictanum Verbo *Absolutio*. In quibus autem criminibus sit hæc promissio exigenda, vide Nauarrū c. 26. n. 2. Requiritur Secundò: Vt ante absolutionem satisfiat parti, vel detur sufficiens cautio; vt patet Cap. *Soler*, de Sententia excommunicationis in 6. Vide Nauarrum cap. 26. num. 7.

D V B I V M V.

Virum absolutio, non satisfacta parte, sit irrita? v. g. Si sis excommunicatus ob furtum, vel ob non soluas decimas, an absolutio data ante restitutionem, vel solutionem, sit valida?

54 R Espondeo: Validam esse, siue detur ab eo, qui habet potestatem ordinariam, siue ab eo

qui delegatam. Tenetur tamen absolvens ad restitutionem, si inde sequatur aliquod damnum parti: nam est causa damni. Vide Couarruiam §. 11. num. 7. Ratio autem cur absolutio valeat, est: quia ad essentiam absolutionis non est necessarium, vt forma Iuris seruetur, etiam si Pontifex in sua commissione iuberet eam seruari. Nam illa forma non ponitur, vt conditio sub qua detur potestas absolvendi; sed vt modus seruandus, vt legitime fiat.

Non satis
facia parte,
valer abso-
lutio.

Secus est, Si præscribatur noua forma, quam ius non postulat, eaque ponatur tanquam conditio: tunc enim ea non seruata, absolutio erit irrita. Pari modo irrita erit, quando expressè dicitur eam non valere, nisi satisfacta parte, vel præstita idonea cautione; sicut in Bulla Cœnæ Gregorij XIII. & Sixti V. videmus.

Excipe cas-
sum,

D E

S V S P E N S I O N E.

T Ractatus hic complectitur quatuor Capita. Primum est, *De natura suspensionis*. Secundū, *De varijs modis suspensionis*. Tertium, *Quibus modis suspensio ipsa suspendatur, seu impediatur, ut effectum non habeat*. Quartum, *De Absolutione à Suspensione*.

C A P V T I.

De natura Suspensionis.

D V B I V M I.

Quid sit suspensio, & quotuplex?

Definitio
suspensio-
nis.

R Espondeo Primò: *Suspensio* hoc loco est, *Censura Ecclesiastica, qua Clericis ob suam culpam prohibetur ab executione potestatis alicuius Ecclesiasticæ, quam habet ratione Officij vel Beneficij, idque vel in totum ad tempus, vel in parte, siue ad tempus, siue in perpetuum*. Vbi

Differentia
inter sus-
pensionem
& alias
censuras,

Notandum Primò: Solùm personam Ecclesiasticam suspendi. Vnde multum differt ab Excommunicatione, Interdicto, & Irregularitate, quæ etiam ab alijs incurruntur.

Notandum Secundò: Dum quis suspenditur in totum ab officio vel beneficio in perpetuum, nõ esse suspensionem, de qua hic agimus: sed depositionem vel priuationem vel irregularitatem. Itaque non datur vlla suspensio, quæ sit censura, & separet ab officio vel beneficio in perpetuum. Sed si integrè separat ab officio & beneficio, id solùm debet fieri ad tempus. Si autem solùm ex parte separet, potest durare vel ad tempus, vel in perpetuum: vt si quis suspendatur ab Ordine Pontificali in perpetuum quoad collationem Ordinum tantum, vel quoad collationem Confirmationis tantum.

Eius diui-
sio.

Suspensio
ab officio.

A Beneficio.

Respondeo Secundò: Omnis varijs diuisionibus, præcipua est, quæ diuiditur in *Suspensionem ab Officio, à Beneficio, & ab vtroque*. *Suspensio ab Officio* dicitur, quando ab Ordinis vel Iurisdictionis executione suspenditur. *A Beneficio*, quædo quis à fructibus, vel à quibusdam beneficiis annexis suspen-

ditur: vt si beneficio annexū sit ius eligendi, præsentandi, vel confirmandi. Dicitur tamen interdū quis suspendi à beneficio, quando suspenditur à iurisdictione, qui illi ratione beneficii competit.

D V B I V M II.

Quinam possint suspendere?

R Espondeo: Omnes eos posse suspendere, qui in Clericis habet iurisdictionem fori exterioris: vt Pontifex omnes Ecclesiasticos totius orbis. Episcopus omnes sue diocesis (nisi sint exempti,) & eos qui in ea delinquant, vt supra dictum est de excommunicatione; nam ratione delicti fortitur quis forum. Pari modo Prælati Religiosorum suos Religiosos.

Omnes qui
habent iu-
risdictionis
fori exte-
rioris.

Parochi & Confessarij non possunt suspendere per censuram; sed tantum per simplex præceptum, cuius tamen violatio non parit irregularitatem.

Non possit
Parochi &
Confessarij,

D V B I V M III.

Quæ culpa requiratur ad suspensionem?

R Espondeo: Vt suspensio iuris incurratur, requiritur culpa mortifera: quia Canones penales, qui irrogant graues censuras, non censentur conditi, nisi ad grauem culpam puniendam. Vnde idem iudicium est de irregularitate, iuxta plurimos Doctores, quæ ob delictum incurritur.

Ins non
suspendit
nisi ob
mortale.

Suspensio tamen ab homine per sententiam interdum irrogatur ob culpam venialem; iuxta Nauarrum cap. 27. num. 151.

Homo po-
test ob ve-
niale.

Adde, Quod omnis suspensio debeat ferri in scriptis, sicut excommunicatio, expressa causa seu peccato, propter quod impingitur, vt habetur Cap. 1. de *Sententia excommunicationis* in 6. Alioqui Iudex Ecclesiasticus (si non sit Episcopus) incurret suspensionem à diuinis officijs, & ab ingressu Ecclesie per mensum, vt habetur ibidem. Hoc tamen non necessariò seruari debet, quando Prælati Regularis suspendit suum Religiosum; quia Prælarum consuetudo contrarium præscripsit. Vide Paludanum dist. 18. quæst. 7. art. 3. concl. 10.

Sed in scri-
ptis & ex-
pressa
causa.

Excipe
Prælarum
regularum.

C A P V T